

PARLAMENT

DE CATALUNYA

VI legislatura

Vuitè període

**Acte de lliurament de la medalla d'honor del Parlament
al senyor Jordi Savall i Bernadet**

Í N D E X

Lliurament

de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Jordi Savall i Bernadet (p. 3)

— Lliurament de la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Jordi Savall i Bernadet

La moderadora (en *off*)

Té la paraula el molt honorable senyor Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya.

El president

Senyor i estimat Jordi Savall, senyor secretari general de la Presidència, il·lustres membres de la Mesa, il·lustres senyors portaveus, il·lustres senyores i senyors diputats, senyor capità general, senyor conseller, senyor síndic de Greuges, senyor president del CAC, estimada família Savall Figueras, el Parlament de Catalunya va creure que era oportú establir la medalla d'or del Parlament per homenatjar els creditors d'un reconeixement excepcional; aquest és el text que diu la Resolució sobre la creació d'aquesta medalla.

I el valor és de retre un homenatge, per la unanimitat de tots els grups d'aquesta cambra, a persones que, per la seva trajectòria, s'ho mereixin. Per això avui homenatgem el senyor Jordi Savall. Per dues raons: per la seva tasca cultural i pel seu esforç en el reconeixement de Catalunya i de la cultura catalana.

La seva projecció internacional ho és en el camp de la recuperació del nostre patrimoni musical, de la interpretació i de la seva creació personal.

Pels catalans la cultura és un fet bàsic i fonamental. La cultura vol dir, sobretot, l'espai col·lectiu que creem entre les persones que som capaces de trencar el llenguatge convencional, que són capaces de fer-nos una proposta creativa als ciutadans perquè la sapiguem «recepcionar» amb el nostre esperit i que ens permeti tenir una capacitat crítica del nostre entorn. La cultura és precisament l'espai que ens obliga, a tots nosaltres, a desplegar aquelles virtuts de l'esperit humà, de les més profundes, de l'esperit més fonamental de les persones.

I el senyor Savall ho fa a través de la música, que és el llenguatge que no necessita descodificar-se per arribar al cor de la gent; és el llenguatge que el creador i l'interpret són capaços de donar-nos directament, a nosaltres, i establir aquesta comunicació d'emocions i d'emocions estètiques. És un llenguatge universal. Però és sempre un llenguatge fet des del concret, des d'un espai determinat, des d'un àmbit cultural determinat.

És per això, perquè lliguem l'afirmació del concret i li donem aquesta projecció universal que aquest Parlament honora avui i reconeix la tasca del senyor Jordi Savall. És a través d'ell que, d'una manera o altra en Monteverdi, en Bach, en Mozart han estat també assumits des de la catalanitat. I és també a través d'ell que personatges com en Cererols tenen una projecció que va molt més enllà de les nostres fronteres.

Per tota la seva immensa tasca cultural en el camp de la música, aquest Parlament, avui, el vol honorar. Però ho fem també per una segona raó: perquè Catalunya fonamentalment és una cultura. I el reconeixement exterior de Catalunya és determinat per la fortalesa de la seva

cultura. I Catalunya necessita més que ningú un alt nivell de qualitat cultural. Necessita que aquests valors creadors i aquesta capacitat que tenim la gent d'assumir aquests valors sigui fet sempre des d'un altíssim nivell.

I tenim la sort que Catalunya se'ns coneix, sobretot, a tot el món, per la gent que des de la cultura n'han fet professió i li han donat un alt nivell.

Per nosaltres, la figura d'en Jordi Savall és avui la figura d'una personalitat que porta Catalunya arreu del món a través d'aquesta alta qualitat de la seva aportació musical i, a la vegada, per la seva identificació amb Catalunya d'una manera permanent.

Penso que aquests són els dos valors que donen sentit avui a la concessió d'aquesta medalla, que no és altra cosa que tots els cent trenta-cinc diputats d'aquest Parlament, i el que ells representen en el conjunt de Catalunya, volem oferir-li com a reconeixement, i el volem, també, esperar perquè aquesta activitat i aquestes actituds les continuï mantenint. Aquest és el sentit d'aquest acte, al qual els invito, a tots vostès, a participar-hi.

Moltes gràcies.

(*Aplaudiments.*)

La moderadora (en *off*)

Té la paraula la senyora Imma Folchi, oficiala major del Parlament de Catalunya.

L'oficiala major

Acord d'atorgament de la medalla d'honor del Parlament de Catalunya al senyor Jordi Savall:

«La Mesa del Parlament, en sessió tinguda el dia 6 de maig de 2003, per unanimitat i a proposta del president, ha acordat atorgar la medalla d'honor del Parlament, en la categoria d'or, al senyor Jordi Savall per la seva tasca d'investigació i de recuperació de la música històrica catalana, per la seva trajectòria com a compositor, intèrpret i director, i per la seva contribució a la projecció internacional de Catalunya en l'àmbit de la cultura. Palau del Parlament, 6 de maig de 2003.»

Signat: la secretària primera de la Mesa del Parlament, senyora Carme Valls, i el president del Parlament, molt honorable senyor Joan Rigol i Roig.

La moderadora (en *off*)

Té la paraula el senyor Carles Duarte, secretari general de la Presidència, que glossa la figura del senyor Jordi Savall.

El secretari general de la Presidència de la Generalitat (Sr. Carles Duarte i Montserrat)

President del Parlament, senyor Jordi Savall, família Savall Figueras, conseller de Cultura, membres de la Mesa, portaveus, diputades, diputats, inspector general de l'Exèrcit, síndic de Greuges, president del Consell de l'Audiovisual, senyor secretari general del Departament de Cultura, senyor alcalde d'Igualada, senyores, senyors, no crec que pugui sorprendre si dic que proba-

blement Jordi Savall és el músic català, i una de les nostres personalitats culturals, que avui té més projecció internacional. Afegim-hi tot seguit que és el mestre més eminent i prestigiós de la viola de gamba.

Per justificar aquestes afirmacions n'hi hauria prou de recordar les seves constants actuacions arreu del món, ara mateix, aquests dies, les elogioses crítiques que pertot ha rebut, els doctorats *honoris causa*, o les condecoracions i els nombrosos i molt importants premis que, en l'àmbit de la música i la cultura, li han estat concedits a diversos països.

La seva contribució al coneixement i a la difusió de la música antiga és del tot fonamental. I resulta gairebé inevitable associar el seu nom, el de la soprano Montserrat Figueras, esposa seva, i el de les formacions musicals que ha creat i que encapçala –Hespèrion xx, le Concert des Nations, la Capella Reial de Catalunya– a la bellíssima sonoritat del *Llibre Vermell de Montserrat*, a la colpidora nuesa del *Cant de la Sibilla*, a la recuperació, a què es referia fa un moment el president, de Joan Cererols, i, al capdavant, a la passió que a hores d'ara desvetlla en molts indrets la música medieval i barroca.

Qui no recorda, commogut, la seva banda sonora de la memorable pel·lícula *Tous les matins du monde*, d'Alain Corneau, que per molts va esdevenir una crida a endinsar-se en autèntiques meravelles de sensibilitat, com el *Concert de Monsieur de Sainte-Colombe* per a dues violes, *Toumbeau les Regrets* o *Folies d'Espagne*, de Marin Marais? I assenyalem també que ha tingut cura de les bandes sonores d'altres pel·lícules, com *Jeanne La Pucelle*, de Jacques Rivette, o *El pájaro de la felicidad*, de Pilar Miró.

Però més enllà de l'interpret, format a Igualada, a Barcelona i a Basilea, del professor i director d'orquestra consagrat, del concertista genial, de l'ànima d'una esplèndida producció discogràfica que no deixa de créixer i de captivar-nos, ara amb el seu segell Alia Vox –amb un nom prou definitori, per cert–, vull fer un esment d'admiració envers l'home savi i inquiet, capaç d'acostar-nos obres i autors que ens eren poc familiars –com *The tears of the muses*, d'Anthony Holborne–, o que eren francament desconeguts entre nosaltres –com els *Consort Sets in Five & Six Parts*, de William Lawes–, d'oferir-nos una magistral representació de *L'Orfeo*, de Monteverdi i, alhora, d'obrir camins generosos i fascinants de capbussament i de diàleg en els territoris de tradicions musicals prou diverses, com a *Diáspora Sefardí*, i de col·laborar amb intèrprets i compositors contemporanis del més alt nivell internacional.

Permetin-me que m'aturi a esmentar el treball iniciat recentment, en comú, present ja en dues peces al disc *Ninna Nanna*, protagonitzat per la veu magistral de Montserrat Figueras, i que també tindrà ocasió de concretar-se dins el Fòrum 2004 amb l'estoniana Arvo Pärt, creador d'algunes de les obres musicals contemporànies més essencials, profundes i espirituals que conec, com *Für Alina*, *Orient & Occident* o *Litany*.

Jordi Savall, la seva esposa i els seus fills, que en segueixen amb talent les petjades, contribueixen a eixamplar l'estudi i l'amor per la música al nostre país. N'és

el darrer fruit la constitució de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga, dedicada a la producció de concerts, d'enregistraments discogràfics, a la recerca aplicada i a la formació. És a dir que hom hi aboca un esforç generós, lliurat a una vivència integral del món de la música, que aspira a relligar la construcció personal amb un preciós patrimoni musical heretat i que obre horitzons de futur, amb una tasca exemplar d'acompanyament, a les noves generacions de músics que estan sorgint.

Perquè Jordi Savall assumeix i reivindica un llegat musical que, a les terres catalanes, per la seva posició geogràfica, en un encreuament de camins, i per les vicissituds de la seva història, ha incorporat els corrents artístics europeus més influents. En temps ben remots en trobem ja els primers testimonis. Recordem que les representacions de danses i instruments musicals a Catalunya es remunten a les pintures rupestres de la cova del Cogul o a vasos grecs trobats a Empúries. Si la música antiga catalana té un caràcter sovint netament religiós, al costat de l'univers dels joglars, els ministrers i els trobadors, i una estreta relació amb els models europeus de l'època, amb fites medievals tan formidables com el *Cant de la Sibilla*, el *Llibre Vermell de Montserrat* –aquest recull de cants posat a disposició dels pelegrins que anaven al monestir per venerar-hi la Mare de Déu–, o la festa del Misteri d'Elx, al nostre Renaixement musical trobem el *Cançoner del Duc de Calàbria*, Mateu Fletxa el Vell, Lluís del Milà o Pere Vila, al segle XVII esmentem el nom del cèlebre organista valencià Joan Baptista Cabanilles o el del mestre de música de Montserrat Joan Cererols, i al segle XVIII apareixen figures de projecció més enllà de les nostres terres, com Vicent Martín i Soler o Antoni Soler.

Al segle XIX, que és un període que s'allunya dels escenaris musicals que Jordi Savall ha conreat més a fons, la música catalana aporta també al món autors tan excel·lents com Francesc Tàrraga i sobretot Ferran Sors –en el món de la guitarra tots dos– Ferran Sors format, com tants altres grans músics a Catalunya, a Montserrat i autor d'algunes de les composicions més reeixides per a dues guitarres del repertori internacional, com *Souvenir de Russie*. I és també el segle de la reestructuració de la sardana amb Pep Ventura, del sorgiment del moviment coral a Catalunya impulsat per Josep Anselm Clavé i continuat per Lluís Millet i Amadeu Vives, compositor d'òperes i de peces corals que s'han tornat de ple una part viva de la nostra tradició de cant popular, i que avui també manté una gran presència i una evident vitalitat. La fi del segle XIX i l'inici del XX porten un esclat d'autors i obres d'una importància cabdal per acostar el nostre món musical als moviments europeus coetanis més exigents. En aquest aspecte, convé evocar en primer lloc els noms de Felip Pedrell –Felip Pedrell–, Isaac Albéniz, Enric Granados...

Aquest relleu de la nostra música, el repreuen després figures tan rellevants com Robert Gerhard –recentment amb prou justícia reivindicat–, un dels nostres compositors contemporanis més reconeguts i valorats a l'exterior, Frederic Mompou, és clar, amb la seva música del silenci, Eduard Toldrà, Joan Lamote de Grignon, Manuel i Albert Blancafort, Joaquim Rodrigo, Xavier Montsalvatge, Pau Casals, Josep Maria

Mestres Quadreny, Benguerel, Joan Guinjoan, Joaquim Homs, a més de tot un seguit de trajectòries brillants en el món de l'òpera, com, limitant-me a citar alguns noms contemporanis, Montserrat Caballé, Carreras –Josep Carreras–, Jaume Aragall, Joan Pons o Victòria dels Àngels.

No podem, doncs, entendre la personalitat ni l'obra de Jordi Savall prescindint d'aquestes arrels, però tampoc no podríem fer-ho al marge de la tradició musical peninsular i continental, que ha estudiat i que ha contribuït a recuperar, a difondre i a mantenir amb tota la seva idiosincràsia i riquesa.

Suposo, però, que si Jordi Savall m'ha concedit el goig de parlar-ne en aquest acte d'atorgament de la medalla d'or del Parlament de Catalunya, que celebren perquè honora tant el nostre gran músic com la institució que, conscient de la seva responsabilitat històrica, representa amb encert la nostra ferma i arrelada vocació democràtica d'autogovern com a poble, deu ser no pas només per recordar breument la magnitud de la seva trajectòria, un encàrrec que podria dur a terme més escaïentment que no pas jo un musicòleg, sinó perquè coincidim a considerar l'art com la més alta expressió de la creativitat de l'ànima humana i com un factor de dignificació de la nostra societat.

Als diàlegs de Plató, veiem com a l'*Hípies Major* Sòcrates defineix la bellesa a partir del que és plaent a l'oïda i a la vista, i al *Fedre* situa en el camí d'enaltiment de la vida humana al filòsof, a l'amic de la bellesa, al músic i a l'amant. I Plotí, a les seves *Enèades*, reprèn aquella reflexió mencionant les mateixes condicions i qualitats en l'esforç per anar cap al Bé. Plotí ens hi parla del músic com un ésser «commogut i transportat per la bellesa», i s'hi refereix com un home «sensíble al més petit rumor, a tots els sons i a llur bellesa». I certament la música és un fruit de la creativitat humana que, per la seva pròpia naturalesa immaterial, ens acosta més que cap altra manifestació artística a la bellesa absoluta, malgrat el domini tècnic que exigeix, que podria dur algú a limitar el pes que hi té la inspiració. Com em recordava Raimon Panikkar fa pocs dies, hem d'evitar ser esclaus dels nostres vicis, però també de les nostres virtuts. Els grans músics han d'exercir la virtut de l'estudi sense repòs de l'instrument, les formes de tocar, l'ofici, el llegat musical construït al llarg de les generacions, però el foc incessant de l'ànima humana hi ha de cremar amb força, com ho fa sempre, ple de vida, en l'obra de Jordi Savall.

Si un poema o una escultura abandonen l'autor i desvetllen en el lector o l'espectador un sentiment o una emoció que formen part del més íntim d'ells mateixos, la música arriba directament al cor del que som i ho fa amb una expressió universal. Hi ha, doncs, una força sublim en la música que ens fa millors i que ens mena cap al bé, que ens encomana uns valors que ens empnyen a apreciar la bellesa i que nodreixen els nostres sentiments més nobles.

Això explica la importància cabdal de la funció social de la música, perquè és un aprenentatge de sensibilitat i perquè les dones i els homes i els pobles que s'estimen la música i l'art en general valoren més el goig de viure

i tenen més a prop la possibilitat de construir espais personals i col·lectius de felicitat. I és així que els humans esdevenim millors i que ens allunyem de plantejar l'existència com una successió de conflictes.

La música és un paisatge de trobades, un llenguatge on tots ens podem reconèixer, que convida al diàleg i a la reconciliació entre diferents. Per això la música, com proclamava amb insistència Pau Casals, ens ajuda a expressar l'anhel de pau. I cal precisament esmentar i celebrar en aquesta ocasió el compromís cívic de Jordi Savall, que sovint s'ha reflectit en declaracions però també en l'organització de concerts amb músics d'origens diferents convocats per un missatge comú de fraternitat i de pau.

En la vida i el treball de Jordi Savall la paraula ocupa una dimensió notable. Abans de res, perquè en el seu repertori són moltes les peces que incorporen la veu, on sempre li ha fet costat Montserrat Figueras, i és així que ha dut sovint la llengua catalana arreu del món. Però també perquè Jordi Savall és dels qui creuen en el valor de la paraula i en el diàleg entre les arts. Per això vull tancar aquesta meua intervenció recurrent a un escriptor. A la seva *Primera història d'Esther*, Salvador Espriu fa dir a l'Altíssim: «Atorgueu-vos sense defallences ara i en créixer, de grans i de vells, una al·moïna recíproca de perdó i tolerància. Eviteu el màxim crim, el pecat de la guerra entre germans. Penseu que el mirall de la veritat s'esmicolà a l'origen en fragments petitíssims, i cada un dels trossos recull tanmateix una engruna d'autèntica llum». Aquesta imatge del mirall esmicolat que només entre tots podem refer em duu, com a Espriu, a l'antiga saviesa dels jueus, que retrobem a la mística de la càbala d'Issac Louria, de mitjan segle XVI. En l'obra de Jordi Savall, hi batega una veritable amor per aquest país, una clara consciència de la fragilitat humana i un anhel infinit de reviuir i de reconstruir, de comprendre i compartir el bagatge musical i cultural en què ens cal reconèixer-nos, i alhora un afany de dur, des del més profund humanisme, que espero que el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 ajudarà a enfortir, el nostre somni, el somni humà, més enllà.

Moltes gràcies.

(*Aplaudiments.*)

La moderadora (en *off*)

El president del Parlament de Catalunya imposa la medalla d'honor al senyor Jordi Savall.

(*Aplaudiments.*)

El senyor Jordi Savall ens dirigeix unes paraules.

(*Pausa.*)

El Sr. Jordi Savall i Bernadet

Molt honorables membres de la Mesa, diputats, diputades, excel·lentíssimes autoritats, amics, Carles i tots els altres amics que hi ha aquí, feia temps que, en un acte públic, no havia estat tan emocionat. Per tant, us demano ja, d'avançada, que em disculpeu les meves incoherències que hi puguin haver.

Una de les coses difícils és d'estar sentint tants elogis sense poder discutir-los ni poder-los comentar, explicant també totes les altres coses que no són tan perfectes ni tan maques com es podria pensar. La vida està feta de moltes coses; per sort el que queda són els bons records i jo penso que la generositat d'aquest Parlament és a causa d'aquestes circumstàncies, ens recordem de les coses belles i boniques.

De totes maneres, voldria dir que potser una de les coses més meravelloses de la vida és de veure que, a vegades, els somnis que un podia tenir d'infant a poc a poc es van realitzant. Me'n recordo, quan tenia sis anys, fill d'un soldat republicà ferit a Igualada i d'una família extremament humil, anava les Escoles Pies i vaig començar a cantar en el petit cor de l'escolania d'aquella escola, dels somnis que aquella música em feia tenir. Aquells somnis em semblaven en aquell moment absolutament impossibles, poder un dia arribar a fer aquella música, poder cantar, poder tocar, poder... Però a poc a poc les circumstàncies, la sort, els amics i totes les coses que s'han anat produint han fet que aquests somnis, la major part d'ells, molts, s'hagin pogut realitzar.

Tot i agraint moltíssim, doncs, aquesta distinció, he de dir que no em pertany totalment, per ser sincer, ja que el que ella representa ho haig de compartir amb moltíssimes persones, començant pels meus pares, els meus primers mestres, la meva estimada companya de més de trenta-cinc anys, la Montserrat, els meus fills, que tanta joia ens aporten, tots els amics que ens han anat acompanyant al llarg de la vida, els centenars i centenars de músics de tot arreu, d'aquí i de tot arreu del món, cantants, instrumentistes, que amb el seu talent han permès que realitzéssim tots els projectes que abans s'han comentat i que continuen, amb la seva fidelitat, també, fent possible que continuem treballant. Però també tot el públic fidel que aquí i en molts països del món continua venint als concerts, continua interessant-se pel que estem fent, i això ens dona una gran força de passió i de ganes de continuar fent aquesta feina, perquè probablement no hi ha res més bonic al món que veure que les coses que un defensa i les coses que un estima tenen..., troben un ressò en la gent que també està vivint amb els mateixos ideals d'aquesta societat.

Voldria donar les gràcies també, naturalment, a les institucions que al llarg d'aquests últims anys ens han ajudat enormement a poder concretar molts d'aquests projectes, siguin institucions privades, siguin institucions públiques, que ens han ajudat amb les seves subvencions, amb el seu suport, a concretar projectes que no haurien sigut possibles. Quan abans parlàveu de les misses de Cererols, que van ser possibles en aquell temps gràcies a una subvenció de la Caixa de Catalunya, o *La Sibilla*, els cants de la Sibilla. I després, també, els altres projectes que hem anat realitzant gràcies també a les ajudes, en les primeres èpoques, de l'Ajuntament de Barcelona, de la Diputació i també de la Generalitat de Catalunya.

Tot això ens reconforta i ens ajuda a pensar que la cultura no és solament un aspecte lúdic, no és solament un aspecte de prestigi, sinó que la cultura, i sobretot la

música dintre d'aquest espai cultural, ha de ser una eina que ens permeti conservar quelcom d'essencial. Perquè la música és, abans de tot, l'art de la memòria. La música, com la vida, no es pot parar. La música existeix en el moment que sona, en el moment que un cantant, que un instrumentista, la fa sonar. I d'això es podria dir que és potser l'art més espiritual i la més humana de totes les arts. Com la vida, quan la música s'acaba, només ens queda el record, la memòria d'aquell moment.

Per això és tan important, com en totes les coses, que aquesta música porti aquest missatge de bellesa, però no solament de bellesa estètica sinó d'emoció, d'intensitat i de vida espiritual. Perquè de músiques belles n'hi ha moltes i si la música és només un acte de bellesa no és humana. En aquest sentit, la música, o l'art, pot ser també una font de deshumanització. Recordo ara, per exemple, aquella imatge tremenda d'un concert en una sala de concerts a Munic l'any 1944. Hi havia Walter Gieseking, que feia un recital d'obres sublimes per al piano de Schumann i de Schubert, i al costat d'aquella sala hi passava una columna interminable de deportats que cridaven, ploraven i es queixaven. I dintre de la sala se sentia perfectament. I el concert no va parar-se; es va continuar fins al final i ningú va reaccionar.

Per tant, la música, en ella mateixa, no és ni bona ni dolenta. Pot ser també una excusa, pot ser també un refugi. Perquè la música no sigui això ha de portar la sensibilitat en el seu aspecte humà. I per això la música, si no és portada per aquesta calidesa del sentiment del cor, del sentiment de l'altre, la música no serà el que esperem que sigui d'ella.

Per aquest aspecte jo crec que la música l'aprenem des dels primers instants de la vida en el contacte amb els nostres pares, perquè la música així esdevé el llenguatge primer de l'ésser humà. Abans que aprenguem, abans que entenguem el sentit de les paraules que ens diuen els nostres pares, entenem, gràcies a la manera de cantar-les, el que ens volen dir els nostres pares. L'emoció, l'amor, la tendresa està determinada no pel significat de la paraula en ella mateixa sinó per la manera de cantar aquesta paraula. Per això el fet de cantar una cançó de bressol a un infant és un fet tan important, és un fet que va molt més enllà del simple acte de fer dormir aquest infant; és un fet que pot ser un acte d'educació, un acte de transmissió de totes les qualitats que l'ésser humà portarà en ell mateix al llarg de la seva vida.

I, aquestes qualitats, les aprendrem el dia a dia, no ens haurem d'esperar d'anar a un conservatori, a anar a una escola per aprendre-les; si ens hem d'esperar a això, no les aprendrem, no seran unes veritables qualitats. Seran unes eines afegides però que no les portarem impreses en el nostre cor. Per això els infants trobats salvatges al segle XIX, a dotze, tretze anys, eren incapaços d'aprendre el llenguatge humà, perquè a partir de deu anys o dotze anys si aquell llenguatge no l'han après ja no s'apren mai més. I la música és també el mateix: si no sentim la música, si no la percebem, si no la cantem, si no la cantem, si no la incorporem a la nostra vida des dels primers instants, la música serà un llenguatge estranger.

I per això a vegades hi han persones que són poc sensibles a la música. Probablement en el seu contorn no hi ha hagut, en els primers anys de la seva vida, aquest factor personal de la música.

En aquest sentit, doncs, la música és el llenguatge de la memòria però també és el llenguatge de l'instant, perquè aquest instant fa que la música no pugui ser antiga, moderna... A la música no li podem posar solament aquesta definició que posem en tantes altres coses. Perquè la veritable música només existeix ara, en el moment que la cantem. De músiques, n'hi han de tantes èpoques, de tants països, de tantes cultures, però les que són veritablement vives són les que sentim avui, cada dia. I això és el que penso que és determinant en la música, perquè no hi hem pensat mai, potser, però quan visitem una església romànica, quan visitem un edifici històric, no necessitem cap arquitecte d'avui, una vegada feta la restauració, perquè aquell edifici ens toqui, perquè aquell edifici ens impressioni. Anem allí, ho veiem i aquella mateixa emoció que podem sentir és determinada per l'estat en què està aquell edifici. En canvi, la música necessitem sempre d'éssers humans actuals per poder-la fer viure de nou.

Per tant, tenim una obligació, una responsabilitat, de conservar aquesta memòria d'una civilització important que ha creat un llenguatge musical, que és la civilització europea i en la qual la nostra hi ha participat d'una forma extraordinària, i que ha estat acceptada arreu del món com un dels llenguatges més universals existents. Aquesta..., tota aquesta història, aquesta història mil·lenària només la podem mantenir viva en la nostra memòria si tenim la possibilitat d'interpretar de nou aquestes músiques. Però no les podem interpretar de nou de qualsevol manera, perquè la música no és..., la música és..., la bona música és eterna però no és mai intemporal. És a dir, cada música, com cada edifici, com cada pintura, com cada escrit, porta el signe del seu temps i és justament aquest signe que li fa l'especial atmosfera que ens permet de gaudir encara amb més profunditat de la bellesa de tal melodia o de tal altra. Perquè és això el que dona força al fet que un cant de trobadors, un cant d'amor de trobadors, ens pugui emocionar avui dia. És una cosa meravellosa, però això és la qualitat mateixa de la música i és aquesta qualitat que li far dir a un escriptor com Elias Canetti, que diu que «la música és la veritable història vivent de la humanitat», perquè la música ens parla sempre d'emocions, i aquestes emocions sempre ens toquen, perquè el cor porta la música en ell mateix.

Podria estar parlant, i una de les dificultats principals de parlar amb brevetat és que és molt més difícil de parlar breument que de parlar llargament. I em perdonaran per això, però voldria recordar, doncs, que la música és necessària per a la vida, perquè un món sense música no seria imaginable. Però aquest món amb música tampoc seria imaginable si no hi hagués el silenci. I el silenci és una de les coses que avui en dia costa més de trobar. Voldria citar aquelles paraules de Raimon Panikkar, que tu també has citat abans, que diu: «El silenci és l'únic espai de la llibertat. I només es fa present en l'instant que ens situem en la font mateixa de l'ésser.» I aquí és on hi ha tota la reflexió important. La música

sempre és una energia que va de l'ésser personal a l'altre ésser. La música no és mai un fenomen col·lectiu, encara que moltes vegades ens pot donar aquesta impressió. La música, fins i tot en un concert, la percep cada una de les persones que hi ha en aquell concert d'una forma absolutament personal; cada un dels assistents al concert sentirà d'una forma única l'emoció o el missatge que el músic ha sigut capaç de fer-li passar. Per això hi han tantes disparitats, a vegades tantes diferències d'opinió després d'un concert, perquè la manera de percebre la bellesa o de percebre les emocions poden canviar talment segons el nostre mateix estat d'esperit i segons la nostra mateixa forma de sensibilitat o d'educació.

En aquest sentit, jo penso que és molt important que deixem un espai a la nostra cultura perquè puguem recuperar no solament quotidianament les músiques tradicionals, les músiques que formen part de la nostra cultura, sinó deixar un espai perquè totes les músiques que han sigut d'altres èpoques i que mereixen ser escoltades i ser interpretades, les puguem sentir, i les puguem sentir i les puguem projectar arreu del món. En aquest sentit, quan nosaltres fem un concert a T'aipei o a Sidney i cantem en català, tothom ens entén. I això és el que és meravellós de la música; i és que la música, amb el text, no necessita traducció perquè el sentit d'aquelles paraules és donat per la música d'una forma absolutament evident. Això és un dels aspectes que penso que la música té com a qualitat principal i és una de les coses més reconegudes.

En aquest sentit –jo ara no voldria allargar-me– diria que una de les responsabilitats que potser tenim seria de donar més espai a l'educació, als infants, i d'aconseguir que en la nostra cultura la música trobi aquest espai fonamental, aquest espai no ja del conservatori sinó fins i tot de la família, aquest espai de retrobar el plaer de la música. El plaer de la música no ha de ser reservat al professional que vol estudiar per ser un bon pianista, per ser un bon violoncellista, sinó que això seria tan limitador com imaginar que el que ha d'aprendre a escriure i a llegir és només el que ha de fer l'ofici d'escriptor o de periodista. Qualsevol ser humà pot gaudir moltíssim, al seu nivell, amb la música, i qualsevol ser humà té les més grans possibilitats de ser feliç si és capaç de cantar i de tocar amb altres persones. Per això jo crec que aquesta funció de la música és una de les funcions que hem de recuperar amb més contundència.

D'altra banda, voldria aprofitar aquesta ocasió per dir que aquest reconeixement que se m'ha fet em dona encara més ganes i més força per continuar treballant a favor de la música i a favor de totes les músiques, i de continuar somiant, també, perquè finalment aquesta forma de somiar funciona fins ara, i espero que continuarà funcionant. I voldria somiar que el dia que acabi la meua vida, que tota aquesta tasca que hem portat a terme durant aquests trenta anys no s'aturi, perquè jo he sigut un animador d'aquesta tasca però no he sigut l'únic. I penso que seria, per a mi, el millor regal, la millor recompensa, poder imaginar que la Capella Reial de Catalunya, o el Concert de les Nacions i Hespèrion xx puguin continuar més enllà de la meua vida i puguin trobar en aquesta terra un lloc d'acull i un lloc

d'ajut per poder mantenir aquesta activitat en els pròxims segles. Això són coses que actualment són difícils d'imaginar perquè tenim moltes prioritats, a la nostra societat hi han moltes coses importants i potser més immediates, però no deixem de banda que aquests elements de la cultura són també molt importants, perquè són elements que permetran a la nostra joventut de trobar un sentit fent una tasca que els permetrà de trobar la felicitat en ells mateixos i de contribuir amb aquesta felicitat a un món amb més capacitat de solidaritat, de convivència i de justícia.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)

La moderadora (en *off*)

Ens parla el molt honorable senyor Joan Rigol, president del Parlament de Catalunya.

El president

Molt breument, per cloure aquest acte, agrair de debò les paraules del secretari general de la Presidència, el senyor Carles Duarte, i també molt les paraules que ens acaba d'adreçar el senyor Jordi Savall. Els invito ara a un concert que ens farà l'Arianna Savall i després a un refrigeri tots junts.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments.)